

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. VII. Reliqua ad actus Fidei supernaturalitatem cognoscendam
requisita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

X. Objicies sextò: Ut eliciatur conclusio supernaturalis requiruntur duæ præmissæ supernaturalis, ergo etiam ad actum Fidei supernaturalem; seu tale iudicium requiritur & habitus & species supernaturalis. Respondetur negando antecedens; plurimi enim docent ad conclusionem Theologicam supernaturalem sufficere unum actum Fidei supernaturalem, quamvis altera præmissa sit merè naturalis, principium scilicet ali-quod lumine naturæ notum. Circa supernaturalitatem harum specierum nonnulla subjun-gentur in fine Sectionis sequentis.

SECTIO SEPTIMA.

Reliqua ad actus Fidei supernatura-litatem cognoscendam requisita

I. QUÆRES primò, Utrum iudicium practi-cum de credibilitate mysterii, quod cre-dendum proponitur, seu quo quis iudicat illud Fide divinâ esse credibile, & quo voluntas proxime movetur ad applicandum prudenter intello-ctum ad assensum firmissimum circa objectum il-lud eliciendum ob auctoritatem divinam, sit su-pernaturale. P. Coninck Disp. 13. de actibus, dub. 3. vult hoc iudicium esse in substantiâ natu-rale, & supernaturale tantum quoad modum, quod nimirum objectum materiale, circa quod versatur, sit supernaturale, & non nisi per reve-lationem divinam cognosci possit.

II. Probabilius tamen est quod affirmat Suarez hic, Disp. 4. Sect. 6. & communis sententia Theologorum, hoc scilicet iudicium esse in sub-stantiâ supernaturale. Ratio est, nam ut Tomò præcedente, in materiâ de gratiâ ostendi, actus naturalis intellectus non potest immediatè inten-tionaliter excitare ad actum supernaturalem vol-untatis propter improportionem, quæ non mi-nor est in hoc genere inter actum naturalem & supernaturalem, quam inter materialem, seu sensitivum, & actum voluntatis, seu spiri-tualem.

III. Deinde Concilia & Patres, ut ibidem ostendimus, gratiam excitantem, seu prævenientem supernaturalem requirunt ad actum Fidei sicut oportet, seu supernaturalem, gratia autem hæc nihil aliud ut plurimum est, nisi ipsissimus hic actus, seu iudicium practicum de credibilitate rei, quæ credenda proponitur; hoc enim per modum cogitationis sanctæ, qualis revera est, vol-untatem allicit ad imperandum intellectui, ut actum Fidei circa objectum eliciat. Aliud est de iis actibus, qui remotè tantum ad actum su-pernaturalem concurrunt. Sicut tamen; ut su-pra diximus, dari potest actus naturalis Fidei cir-ca hoc ipsum objectum, ita & dari potest natu-rale iudicium practicum credibilitatis ad eum proximè disponens.

IV. Quares secundo: Utrum actus, quo volun-tas imperat intellectui, ut actum Fidei supernaturalem eliciat, sit etiam supernaturalis. Com-munis Theologorum sententia est affirmativa. Ratio est eadem, quæ proximè assignata est pro imperio illo practico, seu iudicio de credibilitate rei, quæ credenda proponitur, immediatè enim movet & excitat ad actum supernaturalem. Confirmatur: Actus Fidei, ut Disputatione se-

quente videbimus, est liber & meritorius, sed non aliunde libertatem & rationem meritorii hau-rit, quam ab hac volitione, ergo hæc volitio de-ber esse meritoria, & consequenter supernatu-ralis; nihil enim, quod supernaturale non est, potest gratiam & gloriam mereri, ut Tomò præ-cedente in tractatu de gratiâ fuscè est declaratum; & ut communis habet Theologorum sententia, nullus actus naturalis, saltem nisi ab actu super-naturali imperetur, potest esse meritorius: imò, ut Tomò præcedente, Disp. 126. Sect. 8. ostendi, probabilius est nullum omnino actum natu-ralem, etiam ab actu supernaturali imperatum, esse meritorium. Sed etsi hoc concederemus, Fides tamen aliunde in substantiâ esse debet su-pernaturalis, quia nimirum immediatè excitat ad actus supernaturales & meritorios voluntatis, ad quod in actibus Fidei requiritur supernatu-ralitas.

Dices: Fides; ut sæpè ex Conciliis & Patri-bus diximus, est fundamentum totius ædificii su-pernaturalis, & quid in hoc statu rerum ad om-nem actum meritorium requisitum; malè ergo actum illum; quo voluntas pro suâ in intellectum potestatem imperat actum Fidei, dicimus esse me-ritorium. Negatur tamen consequentia: Con-cilia siquidem & Patres solum volunt Fidem esse radicem & principium omnis actus liberi & me-ritorii præter ipsum actum fidei; hic autem, ut jam diximus, ut sit liber & meritorius includit actum illum liberum, seu imperium supernatu-rale voluntatis, quod proinde non antecedit actum Fidei in ratione liberi & meritorii, sed eum talem constituit, unumque cum ipso inte-grat actum meritorium.

Quares tertio, ad quod principium spectet ju-dicium illud evidens credibilitatis, de quo n. 1. 2. & 3. dictum est. Caietanus & alii dicere viden-tur practicum hoc iudicium ad ipsum habitum Fidei spectare tanquam principium elicitivum sui. Sed contra; habitus enim Fidei pro objecto suo adæquato habet revelationem divinam, & in il-lam per actus obscuros fertur; iudicium autem hoc evidens non recumbit in divinâ auctoritate & revelatione, sed in mediis evidentibus, ex qui-bus per discursum elicitur: cum ergo modum tendendi habeat diversissimum, aliudque obje-ctum formale ab actu Fidei, non potest ab habi-tu Fidei procedere.

Dices: Iudicium hoc credibilitatis, ut supra asseruimus, est supernaturale, ergo procedere debet à Fide, Fides namque, ut sæpè diximus, est totius ædificii supernaturalis fundamentum, quàm proinde Tridentinum Sess. 6. cap. 8. vocat omnis justificationis radicem; nihil ergo, ha-bituale saltem, seu permanent, Fidem antecedere debet, & animam informare. Respondetur, ut supra, num. 5. dixi de volitione, nihil in eo esse incommodi, quod motus aliquis plus aut cogi-tatio supernaturalis ad Fidem disponens, Fidem antecedit; hoc enim expressè docet Concilium Tridentinum Sess. 6. cap. 5. his verbis: Declarat præterea, ipsius justificationis exordium in adultis à Dei per Christum IESVM præveniente gratiâ su-mendum esse, &c. Neque propterea quidquam derogatur Fidei, quo minus absolute & simplici-ter ab illâ tanquam à basi & fundamento sumatur initium justificationis, per modum scilicet radi-cis liberæ & meritorie, qualis est actus Fidei sicut oportet: gratia autem præveniens, seu cogi-tatio illa sancta & inspiratio est quid indelibe-

Hoc ostendi-tur ex ra-tione meri-torii in aliis Fidei reper-tâ.

Nullus om-nino actus naturalis potest esse meritorius.

Specialia ra-tio cur Fides debeat esse supernatu-ralis.

V. Volitio me-ritoria im-perat actum Fidei non impedit quo minus Fides sit radix actuum om-nium meri-toriorum.

VI. Iudicium evidens de credibilitate mysterii Fi-dei non elicitur ab ha-bitu Fidei.

VII. Quod plus aliquis mo-tus, aut cogi-tatio sancta præcedat Fidem, ad hanc dispo-nens, nullum est inconveni-ens.

À gratiâ præveniente, juxta Tri-dentinum sumitur ju-stitutionis initium.

Tom. II.

ratum, nec ad aliud ordinatur nisi ad excitandum & movendum hominem ad actum Fidei supernaturalis producendum. Unde unum idemque cum Fide facere censetur, & non actus ab actu Fidei distinctus.

VIII.
A quo principio hoc iudicium credibilitatis eliciatur.

Ad hoc porro iudicium eliciendum nullus habitus, aut principium permanens est in animâ statuendum, sed Deus auxilium semper intrinsecum fluens immittit, sicut docent plurimi infundi à Deo dona Spiritus Sancti, donum scilicet Intellectus, Consilii, Prudentiæ, &c. ad quæ hoc iudicium non immeritò à quibusdam reducitur. Sed quicquid sit de hoc, prima cogitatio, per quam ad operandum supernaturaliter excitamur, non ab habitu, seu principio permanente, ut dixi, sed ab auxilio fluente intrinseco procedit. De principio productivo piæ affectionis, seu volitionis credendi, aliisque ad eam spectantibus dicitur postea.

IX.
Ad iudicium credibilitatis supernaturalis suffi- ciunt species naturales.

Jam verò circa hoc iudicium credibilitatis notandum, sicut ad actum Fidei supernaturalem suffi- ciunt species naturales cum habitu Fidei eas ele- vante, ita in præfenti quamvis, ut dixi, istud iudicium sit supernaturale, ad ejus tamen produ- ctionem suffiunt similiter species naturales, ab objectis desumptæ, & à prædicatione illius, qui motiva credibilitatis proponit: hæc autem species ad actum illum supernaturalem elevantur per auxi- lium illud fluens, seu transiens intrinsecum, sicut species actus Fidei per habitum Fidei.

X.
Ab actu Fidei naturali produ- citur species memo- rativa simp- liciter natu- ralis, su- pernatu- ralis secun- dum quid.

Peculiaris verò hoc loco circa species oritur quæstio, Utrum scilicet, quamvis, ut Sect. one præcedente diximus, species ad actum Fidei su- pernaturalem eliciendum necessariae sint in sub- stantiâ naturales, quæritur inquam, an hic actus supernaturalis Fidei vim habeat producendi spe- cies memorativas sui supernaturales, per quas homo illum actum producens, ipsius postea re- cordetur. Respondetur species memorativas ab actibus Fidei supernaturalibus productas, & relictas in animâ, esse simpliciter naturales, su- pernaturales tamen secundum quid.

XI.
Ostenditur species hanc memorati- vam esse simpliciter naturalem.

Ratio primæ partis est; cum enim, quantum- vis actus quispiam sit supernaturalis, debeatur nihilominus intellectui reflexa illius cognitio, seu recordatio, videntur species illius esse natu- rales, & non minùs connaturaliter debite intel- lectui, quam actus ipse, per quem illius recor- damur, cui enim debetur actus, debetur etiam principium illius productivum. Quod verò actus memorativus, seu recordatio actus Fidei debeat

connaturaliter homini, qui actum illum Fi- dei elicit, & consequenter species recordationis illius productivæ, ex eo ulterius ostenditur; crea- tura quippe intellectualis, ex se & naturâ suâ intrinsecè postulat, ut habeat recordationem suo- rum actuum, & consequenter species hæc me- morativas, ut hoc modo, dum operationes om- nes suas habet perfectas, easque mente revolvit pro libito, rationem de iis reddere possit, seque ex hac cognitione actuum præteritorum, melius circa futuros, velut ex quadam ideâ & modulo gubernare.

Ratio postea ulterius de- claratur à priori.

Secunda conclusionis pars, quòd nimirum hæc species memorativæ, esto in substantiâ naturales, sint nihilominus supernaturales secundum quid, clarè ostenditur, non enim haberi possunt hæc species nisi aliquo supernaturali vel miraculo præ- supposito, sicque licet in se sint naturales, quoad modum nihilominus sunt supernaturales. Sicut recordatio, quam modo habent damnati de acti- bus supernaturalibus à se in viâ, dum in gratiâ essent elicitis, est quoad substantiam naturalis, ipsisque debita, supponit tamen operationes su- pernaturales, sicque secundum quid, seu quoad modum est supernaturalis. Idem est de cogni- tione, quam Angeli habuerunt de vino per con- versionem ex aquâ factò, de mortuis à Christo resuscitatis, & aliis hujusmodi operibus, naturæ vires excedentibus.

XII.
Explicatur quo pacto hæc species memo- rativa sint super- naturales secundum quid.

Exempla varia ope- rationum secundum quid super- naturalium.

Idem quoad utramque partem dicendum exi- stimo de speciebus objecta actuum Fidei repræ- sentantibus, esse scilicet eas naturales simpliciter, supernaturales secundum quid. Primum constat, sicut enim, ut supra dixi, species ad primum su- pernaturalem actum Fidei, per quem objecta su- pernaturalia repræsentantur, sunt naturales, ita etiam sequentes species, & memorativæ erunt natu- rales, cum æquè objecta illa, etiam superna- turalia repræsentare effectivè possint, ac primum actum Fidei supernaturalem efficiendo, eadem ab initio repræsentabant. Species etiam hæc natu- rales paulatim intenduntur, & objecta illa clari- us & clarius repræsentant in suo genere, hoc est effectivè, clariore scilicet & clariore actus Fidei hæc objecta formaliter repræsentantes pro- ducendo; species namque impressa, ut in Philo- sophiâ declaratum est, non alio modo objectum repræsentat, quam producendo expressam. Ex his ergo inferitur ad objecta illa repræsentanda nisi opus esset speciebus supernaturalibus.

XIII.
Species, ob- jecta etiam superna- ralis actuum Fidei repræ- sentantes sunt natu- rales.

Naturales hæc species paulatim intenduntur, & clariore Fidei actus produciunt.

